

2001217

Musea Maaseik - NOTITIE 1-2010

Plangebied Schillingstraat z.n. tussen nr. 6 en nr. 8

Gemeente Maaseik

Resultaten archeologische prospectie met ingreep in de bodem

Ruimte en Erfgoed
Inkomende post
23868
05-01-2011

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van de Sociale huisvestingsmaatschappij cv Ons dak (contactpersoon: dhr. Dirk Verlaak) voerde Musea Maaseik - Archeologische Dienst in augustus 2010 een archeologische begeleiding/prospectie uit ten behoeve van een bouwproject met ingreep in de bodem aan de Schillingstraat z.n. tussen nr. 6 en nr. 8 te Maaseik; provincie Limburg.

Realisatie van deze bouwplannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Dit vormde tevens de aanleiding voor onderhavig onderzoek.

Doel van het onderzoek was het verwerven van informatie over eventueel aangetroffen vindplaatsen en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging ervan.

In dit rapport worden de resultaten met betrekking tot de archeologische begeleiding van de graafwerkzaamheden besproken.

1.2 Administratieve gegevens

Maaseik is een stad aan de Grensmaas in de provincie Limburg. De stad situeert zich aan de noordoostgrens van de Limburgse Kempen, tegenover het Nederlandse kerkdorp Roosteren en bestaat uit de deelgemeenten Maaseik, Neeroeteren en Opoeteren. De deelgemeente Maaseik telt zelf vijf gehuchten namelijk Aldeneik, Gremelslo, Heppeneert, 't Ven en Wurfeld.

Het plangebied (omvang $\pm 0,4$ ha) ligt aan de Schillingstraat tussen de nummers 6 en 8. De locatie staat kadastraal bekend onder 'gemeente Maaseik: 1ste afdeling, sectie E, perceel 618k' (figuur 1) en heeft als centrumcoördinaat 249831.19/199141.545. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied eertijds bebouwd.

1.3 Toekomstige situatie

Men heeft het voornemen om in het plangebied een bouwproject te realiseren. Meerbepaald de aanleg van funderingssleuven, ondervanging van de funderingen van aangrenzende gebouwen, aanleg van waterputten en het uitgraven van een kelder (7m x 4m). De bodemingrepen die met deze werkzaamheden gepaard gaan, kunnen eventuele aanwezige archeologische waarden in het plangebied verstoren tot een diepte van 90 cm over het gehele plangebied en tot een diepte van 350 cm bij de kelder (bouwplan funderingen)

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het decreet van 30 juni 1992 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium (Belgisch Staatsblad 15.09.1993), gewijzigd bij Decreten van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 07.06.2006) en 27 maart 2009 (B.S. 15.05.2009).

Musea Maaseik - Archeologische Dienst verkreeg een vergunning op naam van Anja Neskens, dd. diensthoofd Musea Maaseik, voor het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem, door het Agentschap R-O Vlaanderen Onroerend Erfgoed, Phoenix-gebouw 8ste verdiep, Koning Albert II-laan 19 bus 3, 1210 Brussel. Het doel van deze prospectie is een archeologische evaluatie van het terrein.

3 Bureauonderzoek

3.1 Methoden

Het bureauonderzoek heeft als doel een eventuele archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn aardkundige en reeds bekende archeologische gegevens verzameld. Tevens is het grondgebruik in het heden en verleden geïnventariseerd. De analyse van het landschap nu en in vroeger tijden (paleo-landschap), vormt een belangrijk uitgangspunt om uitspraken te kunnen doen over de archeologische verwachting. De ligging van archeologische vindplaatsen is namelijk in hoge mate gerelateerd aan het natuurlijk landschap.

Op basis van belangrijke fysische variabelen, zoals de geomorfologie, de bodemgesteldheid en de hydrologie kunnen uitspraken worden gedaan over de genese van het landschap, de bodemopbouw en de ligging & stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische vindplaatsen kunnen zijn ingebed.

Volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- de quartair-geologische kaart (E. Paulissen, 1973 en N. Vandenberghe, F. Gullentops en E. Paulissen, 2005);
- de bodemkaart (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/>);
- de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (<http://cai.erfgoed.net/>);
- literatuur alsmede historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst);
- de recente topografische kaart, schaal 1:25.000;
- recente luchtfoto's uit Google Earth (<http://www.earth.google.com>);
- het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM) (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/dhm/>);
- de oude kadasterkaarten.

3.2 Resultaten

3.2.1 Aardkundige situatie

Geo(morfo)logie

Geologisch gezien ligt het plangebied in het Maasdal, op de linkeroever van de huidige Maas. Het plangebied maakte deel uit van het stroomgebied van de oude Maas, die verlaten werd in de loop van het Weichselien (ca. 116.000-11.800 jaar geleden).

Gedurende het Pleistoceen (2,4 miljoen - 11.800 jaar geleden) ontstond in Oost-België als gevolg van een sterk dynamisch rivierensysteem van de Rijn en de Maas een terrassenlandschap. Deze terrasniveaus zijn ontstaan onder invloed van klimaatfluctuaties, waarbij in koude perioden voornamelijk sedimentatie (terrasopbouw) en in warmere perioden insnijding plaatsvond. Deze sedimentatie-afzettingen bestaan voornamelijk uit matig grof tot uiterst grof grindhoudend zand en matig grof tot grof grind. Het oudste terrasniveau is daarbij het hoogst gelegen op relatief grote afstand van de Maas. Jongere terrasniveaus zijn lager gelegen en bevinden zich over het algemeen op kortere afstand van de Maas. De holocene riviervlakte vormt daarom het laagste deel van het Maasterrassenlandschap (Van den Berg, 1996).

Omdat het klimaat kouder en droger was en de bodem schaars begroeid, had de rivier een sterk vlechtend (of verwilderd) karakter met meerdere lopen, die door het landschap slingerden. Kenmerkend voor een vlechtende rivier is de brede dalbodem waarbinnen vele stroomgeulen voorkomen die zich

CAI-locatienr.	Periode	Materiaal en/of Complex	Verwerking	Locatie
51872	Nieuwe Tijd (18e eeuw)	waterput	noodopgraving	Vullerstraat
51871	Nieuwe Tijd (16e eeuw) en Nieuwste Tijd (19e eeuw)	natuurstenen grafsteen gedumpt in waterput	noodopgraving	Everstraat
700283	Late-Neolithicum	gepolijste bijl	toevalsvondst	de Maas
51873	Onbepaald	waterput	toevalsvondst	Walsiraat
700834	Onbepaald	afvalput uit mergel met scherven, mosselen, oesters en slachtafval	toevalsvondst	Markt
51875	Late-Middeleeuwen (15e-16e eeuw)	beerput met een muur, keramiek en glas	noodopgraving	Markt

Tabel 1. Overzicht van de CAI-vindplaatsen rond het plangebied.

Alle vindplaatsen hier gedetailleerd bespreken, zou veel te ver voeren (Tabel 1). Daarom is besloten alleen de zaken toe te lichten die ons iets kunnen zeggen over de algemene bewoningsgeschiedenis in het verleden rondom het plangebied.

De oudste vindplaats dateert uit het Neolithicum en betreft een toevalsvondst uit 1887 van een gepolijste bijl in de alluviale laagte van de Maas (Mamps, 1889).

De overige CAI-locatienrs. dateren vermoedelijk allemaal veel later, namelijk uit de Late-Middeleeuwen, de Nieuwe Tijd en zelfs de Nieuwste Tijd. Het zijn vaak water- of afvalputten opgevuld met aardwerk, glas, munten, schelpdieren, slachtafval en een natuurstenen grafsteen. Ze werden aangetroffen bij bouwwerken waarbij ze als toevalsvondsten aan het licht kwamen of waarna een noodopgraving volgde (H. Heymans, 1988: 69-70 en M. Dreesen, 2001). Dit is niet verwonderlijk aangezien deze locaties zich binnen de historische stadskern van Maaseik situeren.

In de loop van het derde millennium, vanaf ongeveer 2700 BC tot ongeveer 1800 BC, vestigden zich in onze streken mensen van de Seine-Oise-Marne-cultuur. Één van hun bijzonderheden zijn gepolijste bijlen. De ontdekking van een dergelijke bijltje tijdens werken in een pand langs de Kleine Kerkstraat is meteen de oudst bekende vondst in het centrum van Maaseik.

Ondanks gedane vondsten uit de Prehistorie en de Romeinse Tijd in de binnenstad van Maaseik tonen een groot aantal aardewerkfragmenten aan dat Maaseik ten vroegste vanaf de 12^e eeuw mogelijk een continue bewoning kende. De oudste historische vermelding van de parochiestichting van Maaseik dateert uit 1244. In vergelijking met vondsten uit latere periodes blijven die uit de 12de tot 15de eeuw, *intra muros*, wel erg schaars. Het is dan ook zeer twijfelachtig of er vóór 1244 binnen de huidige wallen een prestedelijke kern heeft bestaan. De meest aannemelijke hypothese is dan ook dat het stadsgebied van Maaseik nog grotendeels onbebouwd was.

De stad werd gesticht door Arnold IV, graaf van Loon (1227-1273), en heette aanvankelijk 'Nieuw Eik' (Nova Eycke), ter onderscheiding van het nabije Aldeneik. Een typisch patroon van een nieuwe stadstichting is een rastervorming stratenpatroon zoals het geval is in Maaseik. Organisch gegroeide steden daarentegen, kennen eerder een radiaal-concentrisch patroon.

Bij de stichting van de stad moesten er natuurlijk infrastructuurwerken worden uitgevoerd zoals het graven van grachten, het opwerpen van een wal, het metselen van stadsmuren, De oudste vermelding van de stadsmuren dateert van 27 maart 1343 maar over meer bronnen beschikt men echter niet (Heymans 1994: 35, 41-42, 80, 82-84). Het is dan ook normaal dat het merendeel van de archeologische resten, binnen de historische stadskern dateren vanaf deze periode.

De aantrekkingskracht dat Maaseik had op onze voorouders is ongetwijfeld gelinkt met de machtige rivier, de Maas. De grote stroom vervulde dan ook tal van functies. Ze werd gebruikt door de mens als offerplaats, grens, voedselbron, transportweg, handelsader, Op de oevers gebeurde, gedurende alle periodes, allerhande menselijke activiteit wat door de talloze archeologische vondsten duidelijk gereflecteerd wordt.

De **Atlas van de Buurtwegen** uit 1845 is de eerste kaart die een veel gedetailleerder inzicht geeft in de bebouwing van de Schillingstraat. Hierop is te zien dat het perceel slechts voor een klein gedeelte bebouwd is. (figuur 8)

Als laatste is er een oude **kadasterkaart** uit 1937 (figuur 9). Als het huidige kadasterplan er wordt opgelegd dan kan met enige voorzichtigheid gezegd worden dat het perceel (volledig of gedeeltelijk) overeenstemt met de eerste grote rode blok.

Maaseik werd ook geteisterd door een aantal stadsbranden waarvan de brand van 1684 de zwaarste was. Het plangebied ligt echter telkens buiten de verbrande zone (H. Heymans, 1994: 208-212).

Toponymie

De toponymie of plaatsnaamkunde concentreert zich op nederzettings-, omgevings- en perceelsnamen in hun historische context en betekenisverklaringen. Het is een weerslag van de perceptie of belevenis van de mens van toen.

Daar de Maaseikermuntslag zich in de onmiddellijke nabijheid van de Schillingstraat bevond, menen sommige dat we hier te doen hebben met het woord *schellinc*, *schillinc*: een munt ter waarde van een twintigste van een pond, of het twaalfvoud van een penning. Schilling- moet hier echter als familienaam worden gezien. Zo vermelden de Maaseiker Gichten (10,327) in het jaar 1630 de burger Aert Schillinx, terwijl in de parochieregisters melding wordt gemaakt van Jacobus Scillingh zoon van Arnoldus en Aledis, geboren op 2 april 1606 en van Livinus Schilling, geboren op 23 april 1605. Als voornaam komt de naam reeds voor in 1450 "Lenart en Schillinck, wittige kinderen van Johan Dericks".

Schillings: patroniem vermoedelijk van een Germaanse persoonsnaam (M. Boonen 2007: 140).

3.3 Diepteligging, gaafheid en conservering

3.3.1 Diepteligging

Het onderzoeksgebied bestaat uit laat-pleistocene afzettingen, dit houdt in dat eventuele archeologische resten vanaf het Tardiglaciale Jong-Paleolithicum tot Nieuwste Tijd, aan of direct onder dit oppervlak kunnen verwacht worden. Bijkomstig kunnen er zich resten van de historische bewoning situeren en dit direct onder de huidige bebouwing. Oudere vindplaatsen daarentegen zullen in diepere bodemlagen voorkomen.

3.3.2 Gaafheid en conservering

In de voorgaande paragrafen is de archeologische verwachting voor het plangebied beschreven. Om echter te kunnen bepalen in hoeverre de geplande ontwikkelingen bedreigend zijn voor de verwachte archeologische resten, is het van belang inzicht te verwerven in de kwetsbaarheid hiervan.

De archeologische informatie over vindplaatsen van landbouwers wordt naast mobilia ook 'gedragen' door grondsporen. Dit zijn sporen van menselijke werkzaamheden in het verleden zoals kuilen, greppels, paalgaten, e.d. Deze zijn in het algemeen dieper ingegraven dan de bouwvoor. Ze zijn herkenbaar als verkleuringen en verstoringen van de bodemstructuur. De mate van intactheid is afhankelijk van de diepte van de toegepaste grondbewerkingen. Ondiep ingegraven sporen zullen dan ook eerder verdwijnen dan de diepere.

Eventuele diepere grondsporen zoals funderingen, beerputten, waterputten, ophogingspakketten, sloten, ... die wel bewaard kunnen gebleven zijn, kunnen toch nog waardevolle informatie verschaffen betreffende vindplaatsen van landbouwers. Deze eventuele archeologische resten bevatten mogelijk unieke informatie over de geschiedenis van de stadsontwikkeling van Maaseik. De resten zijn kwetsbaar en

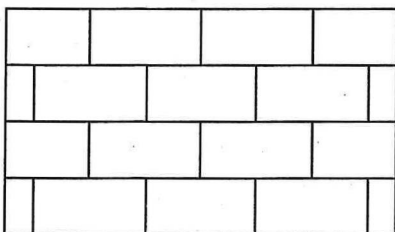
- S5: 15 rijen hoog, trapsgewijs opgebouwd, koppenlagen wisselen af met streklagen, 90 cm hoog bewaard
- S6: 6 rijen hoog, trapsgewijs opgebouwd, koppenlagen wisselen af met streklagen, 43 cm hoog bewaard
- S7: 3 rijen hoog, enkel koppenlagen, 20 cm hoog bewaard
- S9: 2 rijen hoog met eronder onregelmatig metselwerk, koppen en strekken wisselen elkaar zonder regelmaat af, 45 cm hoog bewaard
- S10: geen duidelijke rijen te onderscheiden, onregelmatig metselwerk, 40 cm hoog bewaard
- S12: de baksteen zijde met het kleinste oppervlak is zichtbaar (enkel bovenaanzicht)
- S13: 4 rijen hoog; kops mestelverband, 23 cm hoog bewaard

De sokkel S5 en muren S6, S7, S9, S10 en S13 zijn opgetrokken uit bakstenen van het formaat 11cm x 22cm x 6cm. De grootte van de bakstenen kan een indicator zijn voor de ouderdom van de structuren. Moesten de bakstenen dateren uit de vroege middeleeuwen, dan zouden ze veel groter zijn, namelijk 30/32cm x 14/16cm x 8/9cm. De afmetingen van de bakstenen hier aangetroffen, stemmen overeen met een datering vanaf de 16de eeuw of jonger. De kleur van de bakstenen ondersteunt eveneens deze datering. Op een temperatuur van 900°C à 1000 °C krijgen middeleeuwse bakstenen een warme rode kleur. Naar het einde van de middeleeuwen toe leerden de steenbakkers hun oven efficiënter en heter te stoken. Dit resulteerde in donkerdere bakstenen waarbij de tint over gaat van rood naar grijs en paarsachtig (Weismann, A.W. 1905: 50).

Sommige structuren (S5, S6, S7, S9, S13) vertonen een metselwerk dat volgens een bepaalde regelmaat werd uitgevoerd. Andere structuren (S10) hebben eerder een rommelige onderbouw, mogelijk te wijten aan een eerdere herstelling. In deze onregelmatige onderbouw werden naast bakstenen ook maaskeien aangetroffen. Beide leken er als het ware *ingegoid*.

Pleisterwerk werd niet aangetroffen. Op de zichtbare bovenzijde van alle structuren (S5, S6, S7, S9, S10, S12, S13) werd daarentegen wel mortel aangetroffen. Mogelijk gaat het hier eerder om mortel van een voeg dan om een eindafwerking. Deze mortel is een grijze, zandige specie met kalkinsluitels, grintjes en schelpgruis.

Bij muren S6-S7-S9 werd aansluitend een bakstenen vloertje aangetroffen (S8). De vloer was intact en bestond uit een patroon van geschrante bakstenen waarvan de platte kant naar boven gericht was (figuur 10). Ze hadden een afmeting van 22/24cm x 10/12cm.

Figuur 10

In het vlak werd eveneens een puinvlek waargenomen. Mogelijk kan het gaan om een uitbraakspoor van een bakstenen muur (S1).

In de zuidoostelijke hoek van het plan werd nog een structuur waargenomen (S14). Het is niet duidelijk als het om een echte muur gaat of een uitbraakspoor. Er zijn enkel stukken baksteen te zien zonder enig duidelijk verband.

onderzijde nog steeds roetsporen omdat ze, ooit gevuld met warme gerechten, op een komfoor op de eettafel werden geplaatst. Ook oude messporen zijn soms nog te herkennen. Op de kom werden echter geen roet- noch messporen aangetroffen (K. De Groote, 2008).

4.3.2.2 Metaal

De enige metalen vondst bestaat uit een ijzeren haakvormig object dat niet volledig is (één zijde is afgebroken).

4.3.3 interpretatie

De aangetroffen archeologische resten maken deel uit van structuren in de historische binnenstad van Maaseik.

Structuren S6 - S7 - S8 - S9 - S10 horen bij elkaar daar ze in elkaar verankerd zijn. S5 mag waarschijnlijk ook tot hetzelfde *gebouw* gerekend worden gezien de gebruikte bouwmaterialen (bakstenen en mortel) identiek zijn. Hetzelfde geldt voor S13. Het verdere verloop van deze muur kon echter niet worden blootgelegd maar als we ze denkbeeldig doortrekken, net als S10, dan vormen beide muren een mooie rechte hoek. Hoe deze ontstane ruimte zich vervolgens verhoudt tot S5-9 is niet duidelijk. Wel zeker is dat het in dit geval niet om een woonhuis kan gaan maar eerder om een schuur.

S12 lijkt volledig los te staan van bovenvermelde structuren (S5-10, S13). Het is niet duidelijk waartoe zij juist behoort.

Wat structuren S2, S3, S4, S11 en S15 betreft, is het niet duidelijk als zij allen tot één *gebouw* behoren. Mogelijk vormen S2 en S3 een hoek van een verder onbepaalde ruimte. Daarnaast kunnen S4 en S15 één en dezelfde muur voorstellen die parallel loopt met S11. Opmerkelijk is wel dat de mergelmuren allen een noordzuid oriëntatie kennen terwijl de bakstenen muren oostwest georiënteerd zijn. Er zijn echter niet genoeg gegevens voorhanden om te veronderstellen dat de mergelstructuren van jongere of oudere datum zijn dan de bakstenenstructuren. Er kan ook niet met zekerheid gezegd worden dat het om twee totaal verschillende fasen of gebouwen gaat of dat het misschien eerdere of latere aanpassing van het gebouw zijn.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

De aangetroffen sporen, waarschijnlijk daterend vanaf de 18de eeuw, zijn direct onder het huidig oppervlak aangetroffen. Boven het terrasmateriaal werden geen kenmerkende bodemhorizonten meer aangetroffen. Deze zijn in het verleden verstoord of vergraven en in de plaats is een antropogeen ophogingspakket aanwezig.

Tijdens de intensieve archeologische begeleiding werd slechts een kleine hoeveelheid aardewerk geborgen. Het betrof hoofdzakelijk typisch roodbakkend geglazuurd aardewerk van recente datum, naast zwartgoed, witbakkend aardewerk en steengoed. Daarnaast kwam er ook nog één metaalvondst aan het licht.

Literatuur

Berendsen, H. 2008. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie. Fysische geografie van Nederland.* Assen.

Boonen, M. 2007. *Maaseikerstraten en wegen. Een toponymisch-historische studie.* Maaseik.

De Groote, K. 2008. *'Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw). Relicta Monografieën 1.* Brussel.

Dreesen, M. 2001. Bibliografie MD. 09/05/2001: Middeleeuwse mergelput blootgelegd op de markt, *Het Belang van Limburg.* Hasselt.

Graatsma. 1993. *Limburg 1802-1807, landschap en vegetatie in kaart gebracht: de Tranchotkaart als historische informatiebron.* Maastricht.

Heymans, H. 1988. Stadsarcheologie te Maaseik (Limb.). *Archaeologia Medievalis* 11: 69-70.

Heymans, H. 1994. *Maaseik. Ontstaan en groei van een grensstad.* Antwerpen.

Paulissen, E. 1973. De morfologie en de Kwartairstratigrafie van de Maasvallei in Belgisch Limburg. *Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Wetenschappen*, 35, 127: 226.

Mamps. 1889. *Revue "Les Mélaphiles de Hasselt" Vol.25. Société chorale et littéraire les Mélaphiles de Hasselt.* Hasselt.

Paulissen, E. 1973. *De Morfologie en Kwartairstratigrafie van de Maasvallei in Belgisch Limburg. Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Wetenschappen XXXV nr.127.* Brussel.

Renes, H. 1999. *Landschappen van Maas en Peel: een toegepast historisch-geografisch onderzoek in het streekplangebied Noord- en Midden-Limburg. Eisma/St.Maaslandse Monografieën. Leeuwarden/Maastricht.*

Tranchot. 1971. *Tranchotkaart 1:25.000, blad 53-54: Neeroeteren-Maaseik. Kartenaufnahme der Rheinland durch Tranchot und von Müffling 1802-1820.* Noordrijn-Westfalen.

Uitgeverij Lannoo n.v. 2009. *De Grote Atlas van Ferraris. De eerste atlas van België. 1777. Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik.* Tielt.

Van den Berg. 1996. *Fluvial Sequences of the Maas: a 10 Ma Record of Neotectonics and Climate Change at Various Time-scale.* Wageningen.

Vandenberghe, N., Gullentops, F. en E. Paulissen. 2005. Technische tekst bij de quartairgeologische kaart. Kaartblad 10-18, Maaseik. Leuven.

Weismann, A.W. 1905. *De gebakken steen.* Amsterdam.

Figuur 3: Uitsnede bodemkaart.

Figuur 4: Geschilderd stadszicht uit 1672.

Figuur 7: Uitreksel van de Tranchotkaart

Figuur 8: Atlas van de Buurtwegen

Bijlagen

1. Fotolijst
2. Monsterlijst
3. Overzichtsplan

	SCHMA-15c		detail van de noordkant van de muur
SCHMA-16	SCHMA-16a SCHMA-16b	7	bovenkant van de muur
SCHMA-17	SCHMA-17a SCHMA-17c	7	zuidkant van de muur detail van de zuidkant van de muur
SCHMA-18	SCHMA-18a SCHMA-18h SCHMA-18d	8	bovenaanzicht van de bakstenen vloer detail van de bakstenen vloer
SCHMA-19	SCHMA-19a SCHMA-19c	9	bovenzijde van de muur detail van de bovenzijde van de muur
SCHMA-20	SCHMA-20a	9	noordkant van de muur
SCHMA-21	SCHMA-21a SCHMA-21c SCHMA-21d	9	zuidkant van de muur detail van de zuidkant van de muur
SCHMA-22	SCHMA-22b SCHMA-22e SCHMA-22f SCHMA-22g	10	bovenzijde van de muur detail van de bovenzijde van de muur
SCHMA-23	SCHMA-23a SCHMA-23c	10	oostkant van de muur detail van de oostkant van de muur
SCHMA-24	SCHMA-24a SCHMA-24c SCHMA-24d SCHMA-24e	10	westkant van de muur detail van de westkant van de muur
SCHMA-26	SCHMA-26a SCHMA-26f-o	11	bovenzijde van de muur het hele verloop van de muur
SCHMA-27	SCHMA-27a	12	bovenzijde van de muur
SCHMA-28	SCHMA-28a SCHMA-28c	13	bovenzijde van de muur detail van de bovenzijde van de muur
SCHMA-29	SCHMA-29a	13	zuidkant van de muur
SCHMA-30	SCHMA-30a	13	noordkant van de muur
SCHMA-31	SCHMA-31d SCHMA-31a-c	14	bovenzijde van de muur het hele verloop van de muur
SCHMA-32	SCHMA-32b SCHMA-32d-f	15	bovenzijde van de muur het hele verloop van de muur
SCHMA-1280	-	overzicht sporen S1-S2-S3-S4	
SCHMA-1420	-	overzicht sporen S5-S6-S7-S8-S9-S10-S11-S12	
SCHMA-1427	-	overzicht sporen S5-S6-S7-S8-S9-S10	